

Politiskt handlingsprogram

2027-2030

miljöpartiet de gröna

VÄNERSBORG

Vänersborg 2030 - attraktiv och hållbar i alla delar, hela livet

Miljöpartiets vision: Hög livskvalitet inom
planetens gränser

Vänersborg är en fantastisk kommun. Närheten till naturen, det myllrande kulturlivet och värmen som finns bland alla engagerade medborgare gör vår kommun till en plats att värna, utveckla och vara stolt över.

Däremot har vår livsstil ett långt större ekologiskt fotavtryck än vad som är hållbart ur ett globalt perspektiv. Segregationen ökar - mellan de som nyss har kommit hit och de som bott här i generationer, mellan unga och gamla, mellan rika och fattiga. Det är inte självklart att du har jämlika förutsättningar, beroende på din hudfärg, ditt språk, om du är man, kvinna eller hur du valt att leva ditt liv. Vår vision av Vänersborg är något helt annat.

Vårt framtida Vänersborg är en kommun som håller ihop och som utvecklas inom ekologins absoluta gränser. En plats där människorna känner sig som medborgare, delaktiga och jämlika. Barnen har säkra vägar till skolan, och utrymme för lek och rörelse i både stad och natur. Det finns inte längre några sociala klyftor som skapar ojämna livsvillkor för barn och vuxna. Det är lätt att resa hållbart. Bra infrastruktur för cyklister och en snabb och enkel kollektivtrafik ger Vänersborgarna stor valfrihet i sitt resande mellan hem, skola, arbete och fritid. I vårt framtida Vänersborg har alla samma förutsättningar att växa som människor, oavsett om de är kvinnor, funktionsnedsatta eller födda i ett annat land. Och alla känner sig trygga, oavsett om de är barn eller gamla, och var de än väljer att bo. Det finns många möjligheter att förverkliga sina drömmar, oavsett om det handlar om studier, en anställning eller ett eget företag.

Näringslivet utvecklas och bidrar med nya lösningar på samhällsutmaningarna. Det finns gott om mötesplatser och tillsammans med den goda tillgången till kultur och bildning bidrar det till att vänersborgarna känner ägandeskap och makt över sitt liv och inflytande i sitt lokalsamhälle. För oss är delaktighet centralt i hållbar samhällsutveckling. Vi tror på kraften i att människor från olika bakgrunder med vitt skilda perspektiv tillsammans hittar vägar framåt. Det är så vi bygger ett framtida samhälle med starka rötter. Underifrån. I Miljöpartiets vision för ett långsiktigt hållbart Vänersborg är medborgarna i kommunen involverade i de beslut som rör dem. Det gäller inte bara resursstarka individer med brett kontaktnät utan även barn, gamla och andra som är beroende av kommunal service.

Vår framtida bild av Vänersborg är ett samhälle där alla människor har samma goda förutsättningar att må bra och förverkliga sina drömmar. Vänersborg ska vara den bästa platsen för barn att växa upp på, och deras livskvalitet ska stå i centrum. Miljöpartiets kommunpolitiska handlingsprogram för 2027-2030 visar vilken väg som tar oss dit.

Vänersborg och de globala hållbarhetsmålen

2015 antog FN en historisk resolution med 17 globala mål för en bättre värld: Agenda 2030 för hållbar utveckling. Agendan innebär att alla medlemsländer förbundit sig att tillsammans uppnå en socialt, miljömässigt och ekonomiskt hållbar utveckling. Vänersborg kommun är en liten men viktig del av detta arbete. Många av framtidsutmaningarna är globala - men lösningarna är ofta lokala. Vårt handlingsprogram tar därför utgångspunkt i de 17 globala målen, med konkreta förslag på varje område.

Hela handlingsprogrammet och fördjupningar finns även på mp.se/vanersborg.

miljöpartiet de gröna

VÄNERSBORG

VÄNERSBORG

Innehåll

1. Ingen fattigdom	6
2. Ingen hunger	8
3. God hälsa och välbefinnande	10
4. En god utbildning för alla	12
5. Jämställdhet	14
6. Rent vatten och sanitet för alla	16
7. Hållbar energi för alla	18
8. Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt	20
9. Hållbar industri, innovationer och infrastruktur	22
10. Minskad ojämlikhet	24
11. Hållbara städer och samhällen	26
12. Hållbar konsumtion och produktion	28
13. Bekämpa klimatförändringarna	30
14. Hav, sjöar och marina resurser	32
15. Ekosystem och biologisk mångfald	34
16. Fredliga och inkluderande samhällen	36
17. Genomförande	38

1. Ingen fattigdom

Alla har rätt till grundläggande ekonomisk trygghet. Fattigdom är ett hot mot individens egenmakt och hindrar människor från att lyfta blicken. Därför är bekämpandet av fattigdom en förutsättning för att fler ska bidra till en solidarisk och långsiktigt hållbar samhällsutveckling.

Samtidigt som välståndet ökar, så ökar också klyftorna i samhället. Det ställer människor utanför samhällets gemenskap. Fattigdom handlar om mer än bara ekonomi. Det innebär också brist på frihet, makt, inflytande, hälsa, utbildning och fysisk säkerhet. Vår vision är att alla som saknar arbetsinkomst ska vara garanterade ett stöd som går att leva på, oavsett vilken inkomst man har haft tidigare och oavsett orsaken till att man saknar inkomst.

I Vänersborg ökar segregationen mellan stadsdelar och mellan olika sociala grupper. För att motverka den utvecklingen måste kommunen göra insatser inom alla politikområden. Särskilt prioriterat är att värna barns möjligheter att utvecklas oavsett vilka resurser föräldrarna har. Ekonomisk utsatthet ska inte gå i arv.

Samhällets skyddsnät ska vara starkare, så att ingen faller igenom. Att bekämpa fattigdom, och särskilt barnfattigdom, kräver direkta åtgärder i form av socialt stöd. Och förebyggande arbete inriktat på bostad, utbildning och arbete. Det är i regel enklare och billigare att förebygga än att ta hand om problemen i efterhand.

Miljöpartiet de gröna i Vänersborg vill:

1.1 Förebygga fattigdom och utslagning

Kommunen ska arbeta aktivt och uppsökande för att stötta människor med sociala problem. Kommunen ska ha en stark närvaro i alla kommundelar. Det ska finnas kontaktytor mellan medborgarna och kommunens service, till exempel via socialkontor, familjecentraler och bibliotek.

1.1.1 MÅL: Fältarbetet bör förstärkas så att Vänersborgs kommun får fler fältassistenter.

1.2 Bygga överkomliga bostäder och minska trångboddhet

Boende är många gånger ett hushålls enskilt största utgift. Därför är det viktigt att kommunen bygger hyresrätter som boende, oavsett inkomst, har råd att bo i. Kommunen bör söka alla tillgängliga statliga bidrag för att hålla nere hyrorna vid nyproduktion. De befintliga hyresrätterna med lägre hyra måste behållas och renoveras med omdöme.

1.2.1 MÅL: Vänersborgsbostäder ska även tillhandahålla lägenheter med lägre standard för att hålla nere hyran.

Fördjupning på mp.se/vanersborg:

Social hållbarhet: mp.se/vanersborg/politik/social-hallbarhet/

Bostäder som människor har råd med: mp.se/vanersborg/politik/bygga-och-bo/

2. Ingen hunger

God kosthållning och tillgång till tillräcklig och näringsriktig mat är en mänsklig rättighet. Tryggad livsmedelsförsörjning och ett hållbart jordbruk är en viktig framtidsfråga. Forskning och innovation inom matproduktion är viktig för att minska svinn och förluster av livsmedel. Kommunen köper in och lagar stora mängder mat i sina verksamheter. Det är viktigt att hålla hög kvalitet och ett ansvarsfullt förhållningssätt i upphandlingar och hantering av mat.

I en värld med miljöförstöring, ökande befolkning och ökad konsumtion är det viktigt att produktion av livsmedel säkras på lång sikt. Mer lokalt självförsörjande på livsmedel innebär ett mindre importberoende. Lokalt producerade livsmedel bidrar till att lokalsamhället lättare kan stå emot störningar i den globala handeln. Framförallt genom att närproducerad mat minskar behovet av transporter.

Ett livskraftigt jordbruk i hela landet är en förutsättning för ökad lokal livsmedelsproduktion. Den odlade marken måste brukas på ett hållbart sätt.

Jordbruket behöver förändras för att bli fossilfritt, kretslopp-inriktat och klimatanpassat. Samtidigt behöver det ekologiska jordbruket gynnas på olika sätt för att bli mer ekonomiskt lönsamt.

Nya innovationer inom matförädling kan bidra till att minska klimatpåverkan och förbättra tillgången på näringsriktig mat i världen. En stark innovativ koppling mellan lokala matproducenter, Innovatum och regionala aktörer såsom Högskolan Väst kan bidra till att lösa både lokala och globala utmaningar. Om lokala matproducenter på detta sätt får tillgång till nya marknader förbättras deras förutsättningar samtidigt som regionens sårbarhet minskar.

Odling kan vara ett verktyg för att skapa möten och integration. Småskalig odling ska göras tillgänglig för många fler Vänersborgare, så minskas samhällets utsatthet vid kriser. Kommunens mark bör i större utsträckning användas för odling i både stor och liten skala.

Kommunen upphandlar livsmedel för stora belopp varje år. Den kan då ställa krav på sina leverantörer om bland annat klimat- och miljöhänsyn samt god djurhållning. Den mat som erbjuds inom ramen för kommunens verksamheter ska vara av hög kvalitet och lagas i nära anslutning till exempelvis skolbarnen och de som bor på vård- och omsorgsboenden. Bra skolmat är viktigt för att elever ska orka hela skoldagen. Det är också ett verktyg för att öka jämlikheten mellan eleverna och skapa goda vanor som håller hela livet.

Miljöpartiet de gröna i Vänersborg vill:

2.1 Främja god kosthållning i skolan

Elever i grundskolan ska erbjudas avgiftsfri frukost för att klara skoldagen bättre och främja goda livsvanor. Fler ska få nylagad och närlagad mat från tillagningskök i anslutning till skolor och andra kommunala verksamheter. Kostverksamheten ska minska klimatpåverkan genom mindre kött och minskat matsvinn. Skolträdgårdar ska ge elever kunskap om växter, odling och matproduktion. Tydlig märkning ska göra det enkelt att välja mat och kommunala måltider ska så långt som möjligt uppfylla WWF:s kriterier.

2.1.1 MÅL: Erbjud avgiftsfri frukost till alla elever.

2.2 Mat ska ha hög kvalitet

Inom kommunala verksamheter ska människor erbjudas mat av hög kvalitet och kunskap om god kosthållning. Det möjliggör inköp av närproducerade råvaror som håller hög kvalitet.

2.2.1 MÅL: Minska andelen kött och möjliggöra inköp av vegetariska råvaror som är närproducerade och håller hög kvalitet.

2.3 Närproducerat och odling

Vi vill främja egen livsmedelsproduktion och odling genom att kommunen skapar fler odlingslotter i alla stadsdelar. Odlingslotter som etableras ska ha bra cykel och bussförbindelser. Kommunens öppna ytor och åkrar ska anläggas i större utsträckning till odlingsparker, med tillgång till gemensamma odlingsredskap. Marken ska alternativt arrenderas ut till odling för självhushållning. Kommunen ska ge stöd till gröna näringar som har fokus på integration mellan människor med utländsk bakgrund.

2.3.1 MÅL: Förbättra möjligheterna till småskalig odling och erbjud fler odlingslotter eller odlingslådor i kommunens tätorter.

Fördjupning på mp.se/vanersborg:

Mat, odling och lokal beredskap: mp.se/vanersborg/politik/maten/

3. God hälsa och välbefinnande

Ett hälsosamt liv och god hälsa är en förutsättning för att människor ska kunna nå sin fulla potential. En hälsosam och hållbar livsstil ger ökad livskvalitet. Investeringar i hälso- och sjukvårdssystem är en återinvestering i samhällets utveckling i stort. En utmaning för Vänersborg är den globala trenden att människor lever längre. Det kräver satsningar för ökad hälsa hos äldre.

Kommunen ska verka för alla människors välbefinnande och säkerställa att alla kan leva hälsosamt genom hela livet. Att främja psykisk hälsa är viktigt tillsammans med att förebygga och behandla narkotikamissbruk och skadligt alkoholbruk.

Många äldre har en försämrad hälsa till följd av ofrivillig ensamhet och isolering. Det här drabbar särskilt äldre med utländsk härkomst. Deras ensamhet förstärks av att få i omgivningen pratar deras modersmål. Folkhälsan bland äldre behöver förbättras och bli mer jämställd och jämlik. Därför bör kommunen erbjuda mötesplatser för äldre där de får ett socialt sammanhang och får möjlighet till regelbundna aktiviteter.

Det är en lång väg kvar till en jämställd och jämlik folkhälsa. Övervikt till följd av dåliga kostvanor och brist på vardagsmotion är ett ökande problem. Framförallt ungdomar rör på sig allt mindre. Vi vill stärka folkhälsan genom att uppmuntra fler att gå eller cykla. På samma sätt kan maten som serveras i skolor och på äldreboenden uppmuntra till sunda matvanor.

Målet för det förebyggande arbetet är att fler Vänersborgare ska få en aktiv fritid. Därför behövs ett brett och varierat utbud av aktiviteter som når alla i samhället, oavsett socioekonomisk bakgrund, ålder, kön, utbildningsnivå eller härkomst.

Barn och unga behöver röra på sig i större utsträckning än idag för att undvika dålig hälsa och livsstilssjukdomar. Utöver att få fler att delta på idrottslektionerna måste rörelse uppmuntras i former som inte kräver ombyte. Mer undervisning och fler lektioner kan ske utomhus. Barns lekmiljöer behöver förbättras. Lösa byggmaterial i stället för fasta gungor är exempel på utrustning som främjar en friare och mer kreativ och jämställd lek.

Alla har inte råd med dyr utrustning och höga avgifter för fritidsaktiviteter. För att människors ekonomi inte ska vara ett hinder för en aktiv fritid bör kommunen satsa på aktiviteter och motionsmöjligheter som är avgiftsfria för alla att nyttja. Under sommaren är det viktigt att unga har meningsfulla och givande aktiviteter. Genom samverkan mellan civilsamhället och näringslivet kan system med lokala valutor användas där ungas utförda samhällsinsatser kan bytas mot belöningar.

Den psykiska ohälsan ökar kraftigt, framför allt hos skolungdomar. Flickor upplever i högre utsträckning att de är stressade och inte har kontroll, samtidigt som pojkar och män är överrepresenterade i självmordsstatistiken.

Insatser behövs för att tidigt fånga upp de som drabbas av psykisk ohälsa och erbjuda hjälp och möjlighet till samtal.

De närmaste åren kommer företag och offentlig sektor ha stora utmaningar med att hitta medarbetare till alla jobb som behöver utföras. Därför är det viktigt för kommunen att ta hand om sin befintliga personal så de både vill och orkar jobba kvar. I många yrken inom kommunens verksamheter är arbetsdagen slitsam, samtidigt som det saknas tid för återhämtning och reflektion. För att välfärden ska fungera vill vi göra arbetslivet inom kommunen mer mänskligt och hållbart för individen.

Miljöpartiet de gröna i Vänersborg vill:

3.1 Likvärdig möjlighet till aktiv fritid

Föreningar och idrotter ska behandlas likvärdigt. Kommunen ska satsa på motionsspår, utegym och andra avgiftsfria anläggningar som ger människor i hela kommunen goda möjligheter till rörelse och friluftsliv. Kommunala idrotts- och fritidsanläggningar ska planeras och byggas utifrån ett jämställdhetsperspektiv, och resurser till investeringar, drift och bidrag ska fördelas jämställt. Ett aktivt normkritiskt arbete ska vara en förutsättning för kommunalt föreningsbidrag. Jämställdheten ska också prägla kulturbidrag samt tillgången till lokaler, scener och kommunalt stödda kulturarrangemang.

3.1.1 MÅL: Kommunen bör ha en mobil fritidsgård som kan erbjuda alla ungdomar i kommunen aktiviteter.

3.1.2 MÅL: Utveckla Halleviområdet i dialog med Vargön och föreningslivet, med plats för aktivitet, natur och framtida möjligheter.

3.2 Förebygga och motverka psykisk ohälsa, särskilt för unga

Alla elever i högstadiet ska ha inplanerad skoltid för att diskutera, samtala om stress, livskunskap och hälsa i förebyggande syfte. Det är viktigt att prata med alla barn och unga om hur det är när man börjar må dåligt. Vi behöver fler vuxna i skolan, generellt, som ser och fångar upp hur barn och unga faktiskt har det i skolan. Skolhälsovården behöver förstärkas med psykologer och kuratorer för att möta unga som mår dåligt. Kommunen behöver stötta frivilligorganisationer och nätverk som hjälper och rustar anhöriga. Vi behöver öronmärka pengar till utbildningsförvaltningen så att de har mer resurser att göra kompetenslyft inom psykisk ohälsa. Vi vill även öronmärka en del av skolans pengar till elever med NPF-diagnos. Att i ett tidigt skede fånga upp och stötta elever med diagnos ger goda förutsättningar för eleven att bidra till samhällsutvecklingen i vuxen ålder. Många av dessa elever är högt intelligenta och bör komma till gagn för samhället om de får hjälp i tidig ålder. Om hjälp ges i tidig ålder minimeras kostnaderna längre fram.

3.3 Kommunen ska vara en hälsosam arbetsplats

För att minska långtidssjukskrivningar och behålla erfarna medarbetare ska kommunen erbjuda olika modeller för arbetstidsförkortning. Modellen 80-90-100 innebär 80 procents tjänstgöring, 90 procent av lönen och 100 procent av pensionsavsättningen. Långtidssjukskrivna medarbetare ska kunna erbjudas meningsfulla rehabiliterande uppgifter inom ramen för gällande regler.

3.3.1 MÅL: Vi vill pröva att förkorta arbetstiden på utvalda kommunala arbetsplatser med 35 timmars arbetsvecka som mål.

3.4 Kommunen ska aktivt arbeta med att minska beroendeproblematik i samhället

Kommunen ska erbjuda öppna ingångar för den som är orolig för sitt eget eller någon annans bruk av droger, alkohol, nikotin eller spel. Stöd ska fortsatt ges till föräldranätverk som motverkar droganvändning. Unga med beroendeproblem och deras anhöriga ska få hjälp genom en särskild ungdomsmottagning, och tidiga behandlingsinsatser ska prioriteras.

3.5 Bättre hälsa för våra äldre (med funktionsnedsättning)

Vänersborgs kommun ska erbjuda rätt insatser och god kvalitet till de invånare som behöver stöd från hemtjänst eller ett särskilt boende. Vi vill öka inflytandet för de som bor på kommunens boenden genom att införa exempelvis ett äldreåd på varje boende. Det ska också vara en självklarhet att man som äldre är delaktig och hjälper till med de sysslor man fortfarande klarar av kopplat till exempelvis måltider och andra hushållssysslor. Undersköterskor och övrig personal hjälper till och gör det som personen inte klarar själv utifrån var och ens behov. Vi vill även utöka antalet praktikplatser inom området.

3.5.1 MÅL: Ta till vara möjligheterna med djur och natur i äldreomsorgen när det passar den enskilde.

Fördjupning på mp.se/vanersborg:

Psykisk hälsa: mp.se/vanersborg/politik/psykisk-ohalsa/

Friluftsliv, kultur och natur: mp.se/vanersborg/politik/kultur/

Äldreomsorg och äldreomsorg: mp.se/vanersborg/politik/aldreomsorg-och-aldrevard/

4. En god utbildning för alla

Utbildning är en grundläggande mänsklig rättighet. Skolans uppdrag är att förbereda barn för livet, inte bara arbetslivet. Utbildningen ska vara inkluderande och jämlik för att främja livslångt lärande för alla. Förskola, grundskola och gymnasium är grundbultar för att bryta segregation och skapa jämlika förutsättningar för våra barn.

Barns utveckling ska inte begränsas av deras bakgrund. Att tillgodogöra sig en utbildning ska inte vara avhängigt föräldrar med hög utbildning och ekonomiska resurser. Varje barn ska ges lika möjligheter och ha rätten att vara sig själv och växa till den hen vill vara. Skolan ska stärka barnens kontakt med naturen och skapa förståelse för sambandet mellan människan, naturen och de ekologiska samband som upprätthåller mänsklighetens existens.

All utbildning som sker i förskola och skola ska grundas i pedagogisk forskning och beprövad erfarenhet. Lärare ska ha en bra lön och goda arbetsvillkor som gör det möjligt att se till varje elevs behov och möjlighet att klara skolan. Ingen elev ska behöva lämna årskurs tre utan att kunna läsa, skriva och räkna. Därför behövs tidiga insatser för att alla ska nå kunskapsmålen.

Det fria skolvalet har skapat möjligheten för föräldrar att välja den skola de anser passar sina barns unika förutsättningar. Det är i grunden positivt och kan bidra till en mångfald av pedagogiska arbetssätt. Men idag har det fria skolvalet gjort att många väljer skola av sociala skäl snarare än pedagogiska. Det har skapat stor segregation mellan skolor. Det vill vi ändra på. Socialt integrerade klasser tjänar alla på.

Viktigast för en skola av hög kvalitet är välutbildade och engagerade lärare. Vi vill se fler lärare i klassrummen men också fritidsledare och elevassistenter. Därför är det viktigt att kommunen kan erbjuda bra löner, goda arbetsvillkor och tydliga karriärvägar så att fler vill bli och förbli lärare.

Barnkonventionen slår fast att alla barn har rätt till kultur. Genom att barn och unga får tillgång till olika kulturella uttrycksformer och resurser för eget skapande får de förutsättningar att utvecklas till självständiga individer. Där spelar Kulturskolan en stor roll för att fler barn och unga ska få möjligheten att uttrycka sig. Konst och kultur bör också integreras i skola, förskola och fritidsverksamhet. Kultur ska ses som en resurs för den pedagogiska verksamheten och en rättighet för eleverna.

Miljön i skolan ska bidra till elevernas måluppfyllelse och trivsel. Det gäller såväl den fysiska som den psykosociala miljön. Det finns gott om goda exempel både i kommunen och resten av landet på hur utomhuspedagogik använts framgångsrikt. Med naturen som klassrum aktiveras alla barnets sinnen och avståndet mellan teori och praktik minskar. Forskning visar att gröna skolgårdar och andra lekmiljöer stimulerar till fysisk aktivitet och mer jämställd lek.

Ett tryggt skolklimat är viktigt för alla som verkar på en skola. Trygghet uppnås i en miljö där alla är respekterade. Mobbning, diskriminering och trakasserier mot elever och skolpersonal ska förebyggas och motarbetas aktivt.

Språk och utbildning är förutsättningar för att integrera nya människor i samhället. Svenska för invandrare (SFI) är en mycket viktig verksamhet, och rätt använd kan den bli en god plattform för fler vägar in i samhället - till myndigheter, fortsatta studier, föreningsliv och arbete.

Miljöpartiet de gröna i Vänersborg vill:

4.1 I Vänersborgs skolor ska alla elever ha samma förutsättningar

Resurser ska fördelas efter elevernas behov så att alla får jämlika förutsättningar. Vänersborgs kommun ska ligga i framkant med nya lärande- och organisationsformer. Personalen ska ha goda möjligheter till kompetensutveckling och kollegialt lärande. Skolor med störst utmaningar ska få extra resurser och riktad kompetensutveckling för att höja meritvärdena och attrahera skickliga lärare. Obehöriga lärare ska kunna läsa in sin behörighet under en del av arbetstiden. Tvåläraresystem och fler yrkeskategorier, exempelvis socialpedagoger, ska bidra till arbetsro och ge lärare mer tid till undervisning.

4.1.1 MÅL: Stärk skolor med stora utmaningar genom planerade och behovsstyrda satsningar.

4.2 Fler vuxna i skolan

Fler vuxna och yrkeskategorier i skolan ger barn fler förebilder och lärare mer tid för sin huvuduppgift. Socialpedagoger och andra kompetenser ska bli en självklar del av skoldagen. Kommunen ska öka vuxennärvaron, arbeta aktivt och uppsökande mot mobbning och stärka dialogen med vårdnadshavare, gärna genom elev- och föräldracoacher och i samverkan med föreningslivet.

4.2.1 MÅL: Inför ett system med två vuxna i klassrummet, varav en behörig lärare.

4.3 Främja utomhuspedagogik och gröna skolgårdar

För att alla elever ska få tillgång till utomhuspedagogik ska naturskola erbjudas och arbete med att kompetensutveckla pedagoger stärkas. Förskolor och skolor ska ha tillgång till gröna skolgårdar och orörd natur inom rimligt gångavstånd. Vi vill verka för att barn i förskolan och skolan får naturupplevelser på schemat. Detta genom schemalagd utomhuspedagogik inlagt. Vi vill även inspirera till hållbar livsstil. Alla barn och unga ska få utbildning kring klimat och miljö i skolan, och det ska integreras i den vanliga undervisningen. Den kommunala gymnasieskolan ska erbjuda en utbildning i global hållbarhet. Alla kommunens förskolor och skolor ska vara grön-flagg certifierade.

4.3.1 MÅL: Investera i grönare skolgårdsmiljöer för att främja lek och rörelse samt utomhuspedagogik.

Fördjupning på mp.se/vanersborg:

Skola och lärande: mp.se/vanersborg/politik/skola/

5. Jämställdhet

I ett jämställt Vänersborg har alla människor oavsett könsidentitet lika rättigheter, villkor, möjligheter och makt att själva forma sina liv och bidra till samhällets utveckling. Jämställdhet är ett mål i sig men samtidigt en förutsättning för en hållbar och fredlig utveckling, både lokalt och globalt.

Jämställdhet är en fråga om mänskliga rättigheter och livskvalitet. Alla människor ska ha samma möjligheter att kunna förverkliga sina drömmar. Samhället måste jämna ut fördelningen av makt och inflytande. Kvinnors ekonomiska självständighet behöver öka. Män ska ta samma ansvar som kvinnor för hemarbetet. Först när alla erbjuds vård och omsorg på lika villkor uppnås jämställda förutsättningar för en god hälsa. Alla människor oavsett könsidentitet ska ha samma rätt och möjlighet till kroppslig integritet. Mäns våld mot kvinnor måste upphöra.

Jämställdhet mellan könen skapar fler värden för samhället. Det bidrar till fler innovationer. Kompetensförsörjningen underlättas när inte bara det ena könet väljer ett visst yrke. I skolor där man satsar på jämställdhet blir miljön i klassrummen lugnare och det höjer skolresultaten. Kvinnor visar större miljö- och klimathänsyn än män och behöver få större makt och inflytande i samhället för att en hållbar utveckling ska nås.

Vi har fortfarande en lång väg kvar till jämställdhet, både globalt och lokalt. Jämställdhetsarbetet i Vänersborg behöver vara levande på alla arenor. Kommunen som arbetsgivare ska erbjuda lika lön för lika arbete och ge alla anställda samma arbetsvillkor och likvärdig arbetsmiljö.

Barn och unga ska inte fostras in i begränsande könsnormer. Där har förskolan och skolan en avgörande roll. Män och kvinnor ska erbjudas kommunal service på lika villkor. I allt från utbildning till äldreomsorg och stöd till personer med funktionsnedsättning.

När kommunen gör offentliga upphandlingar ska krav på jämställdhet ställas. All samhällsplanering ska vara jämställd så att trafik, bostäder och det offentliga rummet ger samma förutsättningar för alla oavsett könsidentitet. Kommunala investeringar, bidrag och ekonomiskt stöd ska fördelas rättvist till alla människor oavsett könsidentitet. Personer som är utsatta för våld ska erbjudas omsorg och en trygg väg ut ur destruktiva relationer. Skolan och arbetslivet ska ha nolltolerans för sexuella trakasserier. Näringslivet ska bli mer jämställt genom ökat kvinnligt företagande och större inflytande för kvinnor i företagsledning och styrelser.

Skolan och andra kommunala verksamheter som möter unga behöver ta ett större ansvar för att motverka stereotypa könsroller. En positiv mansroll som tar avstånd från machonormen är viktig för att förebygga våld såväl i nära relationer som i samhället i stort.

Miljöpartiet de gröna i Vänersborg vill:

5.1 Utmana stereotypa könsroller i skola och förskola

Barnens lekmiljöer ska vara jämställda både på förskolor, skolor och offentliga lekplatser. I alla skolor och förskolor ska kommunen göra utvecklingsarbete kring normer och könsroller. Alla medarbetare ska få kompetensutveckling kring normkritik och genuspedagogik. Kommunen ska även aktivt arbeta för normbrytande yrkesval i högstadiet och på gymnasiet. Gärna i samarbete med universitet och näringsliv. Skolan och andra verksamheter som möter unga ska ta ett större ansvar för att motverka stereotypa könsroller.

5.1.1 MÅL: Alla medarbetare i förskola och skola ska få kompetensutveckling i normkritik och genuspedagogik.

5.1.2 MÅL: Barnens lekmiljöer ska vara jämställda i förskolor, skolor och på offentliga lekplatser.

5.2 Göra skolan till en trygg och inkluderande plats

Skolan ska arbeta förebyggande mot våld, diskriminering och sexuella trakasserier. Det ska finnas fler genuspedagoger och tillgång till HBTQI-kompetent personal i varje förskola och skola.

5.2.1 MÅL: Alla skolor ska ha trygghetsteam med tillgång till kompetens om HBTQI-frågor och genuspedagogik.

5.3 Vänersborg måste arbeta mer aktivt för ett jämställt, rättvist och inkluderande samhälle

Jämställdhet och inkludering ska genomsyra nämnder och andra offentliga sammanhang. Mötesobservatörer kan användas för att synliggöra härskartekniker och stärka dialogen om jämställdhet och mångfald. Kommunen ska också granska lönesättningen och undanröja osakliga löneskillnader mellan kvinnor och män.

Fördjupning på mp.se/vanersborg:

Jämställdhet: mp.se/vanersborg/politik/jamstalldhet/

6. Rent vatten och sanitet för alla

Vatten är en grundförutsättning för allt levande på jorden. Vatten behövs i livsmedelsproduktion och energiproduktion. Utan vatten finns ingen hållbar utveckling. Brist på vatten kan leda till svåra livsförhållanden och konflikter. Brist på sanitet är ett stort problem globalt, men kan också vara ett lokalt problem. Tillgången till vatten och sanitet är en grundläggande fråga om jämlikhet och jämställdhet.

Sverige har genom historien haft god tillgång till rent vatten. Många har uppfattningen att vattnet aldrig kan ta slut. Men allt vatten ingår i ett globalt kretslopp där förorenad luft och nedsmutsade hav sprider problemen över gränserna. Klimatförändringarna leder till både vattenbrist, skyfall och översvämningar. Brist på rent vatten skapar stora problem för privatpersoner, offentliga verksamheter och näringsliv. Därför behövs ett medvetet arbete, med ett tydligt framtidsperspektiv, i alla frågor som handlar om vatten och hur det används.

Tillgången på dricksvatten i Vänersborg kommun har hotats av sjunkande grundvattennivåer. Det visar hur viktigt det är att se vatten som den ändliga resurs det är, i ett kretslopp som vi måste vara rädda om. Kommunen behöver utveckla metoder och lösningar för att säkra vattentillgången, nu och framåt.

Kommunen behöver arbeta med att restaurera ekosystemens vattenhållande förmåga. Återställda våtmarker och mycket grönstruktur i staden skapar ytor som kan lagra vatten vid nederbörd.

Hela samhället behöver arbeta för att vatten inte förorenas. Det krävs ett starkt skydd av både Vänern och våra mindre sjöar. När vatten har blivit förorenat av olika anledningar behövs effektiva metoder för att rena det.

Vi människor kan inte slösa med dricksvattnet på det sätt som vi gör idag. I våra bostäder och verksamheter behöver nya system utvecklas för användning av vatten. Man kan tänka sig nya kretslopp som skiljer på dagvatten, dricksvatten och orenat hushållsvatten.

Utbyggnad och underhåll av kommunala anläggningar för vatten och avlopp (VA) måste hålla tillräckligt hög takt för att undvika onödigt spill och ineffektiva avlopp. Kommunen ska säkra fler källor till rent vatten och ta till vara dagvatten vid häftiga regn för användning under torrperioder.

Miljöpartiet de gröna i Vänersborg vill:

6.1 Minska föroreningar samt förbättra reningen av vatten

Kommunen ska arbeta förebyggande med privatpersoner och näringsliv för att minska föroreningar i vatten. Vänersborgs reningsverk ska ligga i framkant med ny reningsteknik, och vatten- och avloppsanläggningarna ska utvecklas så att orenat spillvatten inte når sjöar och vattendrag. Ledningssystemet ska anpassas till klimatförändringar och varierande flöden. För små avlopp ska kommunen möjliggöra VA-samverkan och enskilda lösningar där de uppfyller kraven på människors hälsa, miljö och hushållning med naturresurser. Fastighetsägare ska få tydlig rådgivning för att kunna välja godtagbara lösningar utifrån lokala förutsättningar.

6.1.1 MÅL: Vänersborgs kommun ska aktivt arbeta för att använda ny teknologi för att minska utsläppen av läkemedel och mikroplaster.

6.1.2 MÅL: Kommunen ska öka takten av underhållet av vatten och avloppsledningar.

6.1.3 MÅL: Kommunen ska inte besluta om nya VA-verksamhetsområden på landsbygden utan att först utreda frivilliga anslutningar och andra godtagbara lösningar för fastighetsägare.

6.2 Säkra tillgången till vatten

Vi vill verka för ett hållbart vattensystem genom att arbeta med konkreta åtgärder. Vi vill initiera samt prova olika lösningar för att inte använda dricksvatten för att spola toaletter.

6.2.1 MÅL: Utred en progressiv vatten- och avloppssavgift med individuell mätning, där avgiften anpassas efter förbrukningen för att minska vattenanvändningen.

6.2.2 MÅL: Utvärdera och möjliggör teknik, inklusive individuell mätning i lägenheter, som skiljer dricksvatten från sanitetsvatten och gör det möjligt att återcirkulera vatten.

6.3 Effektiv dagvattenhantering

Dagvattensystemet utsätts för påfrestningar vid extrema väderförhållanden. Häftiga regn gör att dagvattensystemet dels svämmar över, dels får ta emot oönskade ämnen som följer med vid stora flöden. Dagvattensystemet ska byggas så att det kan hantera effekterna av klimatförändringarna. Genom att bygga dammar kan mikroplaster samlas upp från större vägar och konstgräsplaner, vilket förhindrar att de kommer ut i vattnets kretslopp.

6.3.1 MÅL: Kommunen ska fortsätta utveckla dagvattenpolicyer och dagvattenplaner för att minska effekterna av ett förändrat klimat.

Fördjupning på mp.se/vanersborg:

Kretslopp, vatten och Väner: mp.se/vanersborg/politik/kretslopp-och-vatten/

7. Hållbar energi för alla

Alla människor bör ha tillgång till tillförlitlig och förnyelsebar energi till en överkomlig kostnad. Det är avgörande för att kunna minska skadliga utsläpp och få bukt med klimatförändringarna. Tillgänglig, förnyelsebar energi är också en grund för fred och självständighet. Konflikter kring energikällor är vanliga.

En stor andel av de ökade utsläppen av växthusgaser kommer från utvinning, omvandling och användning av fossil energi. Fossil energi, det vill säga energikällor som inte går att förnya, utgör nästan 80 procent av den totala, globala energitillförseln. Inom Vänersborg kommun behöver vi arbeta kraftfullt med omställningen till ett mer hållbart energisystem.

En stor del av de resurser som används i Västra Götalandsregionen kommer fortfarande från fossila och ändliga källor. Det gäller både energi, drivmedel och material.

En större andel lokal energiförsörjning gör samhället mindre sårbart vid avbrott och minskar beroendet av omvärlden. Vänersborg ska stärka beredskapen för avbrott i el- och värmeförsörjning och säkra livsmedel, vatten och andra viktiga samhällsfunktioner.

Vänersborgs kommun kan aktivt medverka i omställningen till mer förnyelsebara energikällor. Hur Vänersborg kommun agerar kan påverka marknader och leverantörer till att snabbare utveckla och leverera nya, hållbara energilösningar. Vi vill skärpa kraven vid kommunala upphandlingar. Så att kommunen bidrar till att skapa en marknad för omställning.

När kommunen upphandlar varor och tjänster ska det göras med medvetenhet om hur olika materialval påverkar miljö och klimat. Transportsektorn står för en stor andel av utsläppen. Den bör ställa om till smarta logistiklösningar och alternativa drivmedel. Här kan kommunen gå före med hållbara val. Både i egen verksamhet och i upphandlingar.

Som stor fastighetsägare och fastighetsförvaltare kan kommunen påverka ny- och ombyggnation i en mer hållbar riktning. När kommunen handlar upp byggnation ska krav ställas på att alla byggnader och anläggningar tillför ny energi, inte bara förbrukar energi.

När invånarna i Vänersborgs kommun får stöd i att göra rätt val kan omställningen till förnyelsebar energi gå fortare. Det ska vara lätt att göra rätt. Kommunen kan bidra med kompetens för att stötta invånarna och näringslivet. Det gäller både att minska energianvändningen och att hitta nya energikällor i vardagen, som till exempel solkraft.

Miljöpartiet de gröna i Vänersborg vill:

7.1 Vänersborg behöver säkra sitt energibehov

Vänersborg behöver mer lokal energiproduktion och mindre sårbarhet. Kommunen ska kartlägga risker i energiförsörjningen och samarbeta med regionen, grannkommuner, fastighetsägare och företag om lokal förnybar energi och energigemenskaper.

7.1.1 MÅL: Vänersborgs kommun ska utreda möjligheten att starta energigemenskaper där hushåll, föreningar och företag kan producera, lagra och dela energi.

7.2 Öka den lokala produktionen av förnybar energi

Allt som byggs i kommunen ska bidra till lokal energiproduktion. Nya detaljplaner ska ge goda förutsättningar för solenergi, och tak och fasader ska användas där det är lämpligt. Kommunen ska gå före med solceller på egna byggnader och verka för en solcellspark i samverkan med näringslivet. Den förnybara energiproduktionen ska på sikt kunna möta kommunens energibehov. Energiåtgången i kommunala fastigheter och anläggningar ska minska genom mätbara mål, regelbunden uppföljning, rådgivning och effektivare teknik.

7.2.1 MÅL: Kommunen ska öka den lokala förnybara energiproduktionen, bland annat genom krav och goda förutsättningar i nya detaljplaner.

7.3 Tillgängliggöra hållbara drivmedel

Kommunen behöver säkra och utveckla hållbara drivmedel till exempel biogas och HVO. Det ska finnas utbyggda möjligheter att ladda elfordon, gärna med ekonomiska fördelar mot fossila drivmedel. En kommunal pool av elfordon gör det möjligt att köra hållbart utan att behöva investera i egna fordon.

Fördjupning på mp.se/vanersborg:

Energi och lokal omställning: mp.se/vanersborg/politik/energi/

8. Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

Ett gott arbetsliv och ett bra näringslivsklimat skapar förutsättningar för fler arbetstillfällen och låg arbetslöshet. Att människors kompetens matchar arbetsgivarnas behov är en förutsättning för välfärden i Vänersborg. Ekonomisk utveckling är ett medel för att öka människors livskvalitet, men all tillväxt måste ske inom ramen för de gränser som naturen sätter. Att ha en försörjning är viktigt för människors egenmakt och social inkludering. Därför ska ingen diskrimineras på Vänersborgs arbetsmarknad.

Alla människor bidrar till samhället genom arbete, efter sina egna förutsättningar. Att människor har arbete är viktigt för livskvalitet och ekonomi, och en avgörande förutsättning för att barn får en god uppväxtmiljö. Att främja företagande, entreprenörskap, ökad sysselsättning och goda arbetsvillkor är viktigt för en ekonomiskt hållbar utveckling.

Alla ska ha goda möjligheter att utvecklas, känna sig trygga och bli respekterade på arbetet. Oavsett kön, ålder eller bakgrund. En stor del av livet tillbringas på arbetet, och det påverkar livskvaliteten. Människor behöver ha en hälsosam balans mellan arbete och fritid. Det är viktigt att alla arbetstagare har inflytande över både arbetets innehåll och arbetstiden.

Vänersborg kommun ska ha höga ambitioner som arbetsgivare. Det är avgörande för att kunna rekrytera och behålla medarbetare, och att ha kvalitet i verksamheten. Ingen ska diskrimineras när det gäller lön, anställningsformer eller karriärmöjligheter. Arbetsmiljön ska vara trygg och säker i Vänersborg kommun, och helt fri från sexuella trakasserier. Motsvarande krav på arbetsmiljö och arbetsvillkor ska ställas vid all upphandling.

Det är svårt att få tag på ny personal med rätt kompetens, både i näringslivet och i kommunens egen verksamhet. Samtidigt finns en hög arbetslöshet bland unga och människor med utländsk bakgrund. De har svårt att ta sig in på arbetsmarknaden. Vänersborg kommun ska arbeta intensivt för att få sitt behov av kompetens tillgodosett och att människor kommer i arbete.

De långa sjukskrivningarna har ökat bland kommunens medarbetare. Ett tecken på stress och psykisk ohälsa. En viktig åtgärd för ett hållbart liv är en reform med sänkt arbetstid, för att växla materiell konsumtion mot mer tid.

Den ekonomiska utvecklingen i Vänersborg ska öka människors livskvalitet utan att utarma jordens resurser. Näringslivet behöver minska beroendet av ökad konsumtion, långa transporter och exploatering av jordbruksmark för verksamheter med få arbetstillfällen. Entreprenörskap och innovationer med tydlig social och ekologisk hållbarhet ska främjas. Vänersborg behöver fler gröna jobb och en växande social ekonomi där samhällsnytta står i centrum.

Företagarna ska vara trygga i att energieffektivisering och miljöanpassning lönar sig. Fler företag ska starta och växa inom miljöteknik och gröna näringar. Kommunens in- och utlåning av pengar ska ha tydlig hållbarhetsprofil och bidra till en hållbar omställning både lokalt och globalt.

Miljöpartiet de gröna i Vänersborg vill:

8.1 Ta större upphandlingsansvar

Vi vill att Vänersborg ska ta större upphandlingsansvar av livsmedel genom att ställa krav på närproducerade, ekologiska råvaror, god djurhållning. Små lokala företag inom livsmedelsproduktion kan stöttas genom fler och mindre upphandlingar till kommunal verksamhet.

8.1.1 MÅL: Ställ tydliga kriterier för ekologisk och social hållbarhet samt rättvis handel vid kommunala upphandlingar.

8.2 Göra Vänersborgs kommun till ett föredöme som arbetsgivare

Kompetensförsörjningen ska tryggas genom en långsiktig bemanningsstrategi. Kommunen ska arbeta för mångfald, jämställdhet och mot diskriminering. Chefer ska få bättre förutsättningar för ett närvarande ledarskap genom ansvar för färre medarbetare. Flerkulturell kompetens ska tas till vara i chefs- och ledarskapsutvecklingen. Kvinnors arbetsmiljö och arbetsvillkor ska förbättras, och osakliga löneskillnader ska undanröjas.

8.2.1 MÅL: Pröva arbetstidsförkortning på utvalda kommunala arbetsplatser, med 35 timmars arbetsvecka som mål, och följ upp effekterna på hälsa, kvalitet, ekonomi och rekrytering.

8.3 Vi vill skapa fler arbetstillfällen

Kommunen ska skapa fler anställningar och praktikplatser för personer med funktionsnedsättning och andra som står långt från arbetsmarknaden. Tillsammans med arbetsgivare ska kommunen utveckla vägar till arbete, exempelvis instegsjobb inom skola, äldreomsorg, återbruk och återvinning.

8.3.1 MÅL: Öka antalet anställda och praktikplatser.

8.4 Stötta och främja hållbar handel

Val av hållbara butiker, restauranger ska uppmuntras genom tillgänglig information på kommunens hemsida. När människor väljer att handla på externa handelsområden ska det finnas goda bussförbindelser och en utbyggd cykelinfrastruktur.

8.4.1 MÅL: Hjälp till att skapa en cirkulär handelsplats för företag som erbjuder hållbara produkter, tjänster och socialt företagande.

Fördjupning på mp.se/vanersborg:

Arbete och hållbart arbetsliv: mp.se/vanersborg/politik/arbete/

9. Hållbar industri, innovationer och infrastruktur

Omställningen till ett hållbart samhälle kommer till stor del att ske i näringslivet. Näringslivet i Vänersborg ska vara socialt och miljömässigt hållbart, och göra det möjligt för människor att förverkliga sina idéer. Vänersborg ska i högre grad bli en kommun som främjar innovationer och kreativa entreprenörer.

I ett framtida Vänersborg bidrar näringslivet med produkter och tjänster som tar oss närmare de globala hållbarhetsmålen. För att nå dit behöver Vänersborg ta flera viktiga steg. Till exempel investera i en väl fungerande, hållbar infrastruktur som främjar en positiv ekonomisk utveckling. Industrier ska anpassas för att göra dem hållbara, med effektivare resursanvändning. Dessutom ska fler miljövänliga tekniker och industriprocesser utvecklas. Företagarna är trygga i att energieffektivisering och miljöanpassning lönar sig. Företag där kommunen är hel- eller delägare är föredömen, både socialt och miljömässigt.

Smart planering av samhället minskar behovet av transporter. Det kan handla om väl utbyggd infrastruktur för digital kommunikation, bra förutsättningar för distansarbete och klimatsmarta logistiksystem. De transporter som ändå behöver utföras görs med trafikslag, fordon och drivmedel med minsta miljöpåverkan. Kommunen väljer bort investeringar som ökar privatbilism och lastbilstrafik, till förmån för ökade järnvägstransporter och kollektivtrafik.

Ett ansvarstagande och kreativt näringsliv och entreprenörskap är viktigt för att utveckla den lokala ekonomin och möta de utmaningar som världen står inför. Vänersborg behöver fler arbetstillfällen i kunskapsintensiva företag, organisationer och branscher. Det är jobb som kan lokaliseras i centrala lägen, på ytor som redan är exploaterade och där befintlig infrastruktur kan användas. Arbetsmarknaden inom kreativa näringar växer i Vänersborg och har stor potential. Små och medelstora företag inom branscher som kultur, IT, kommunikation och utbildning står för allt fler arbetstillfällen. Kommunen bör särskilt inrikta sitt etableringsarbete mot sådana företag, organisationer och branscher. Vi vill också främja sociala innovationer och nya företagsformer, exempelvis företagskooperativ.

De gröna näringarna och den lokala livsmedelsproduktionen ska ha en stark tillväxt. Det bidrar till en hållbar utveckling på landsbygden. Kommunens energi- och livsmedelsförsörjning är mycket sårbar. En utbyggd lokal energi- och livsmedelsproduktion motverkar sårbarheten.

Människors kreativitet och vilja att bidra till samhället ska ha stort utrymme. Det är ofta hos eldsjälar och små företag som nya idéer och lösningar växer fram. Vi vill stärka möjligheterna för människor med goda idéer att starta och driva företag.

Miljöpartiet de gröna i Vänersborg vill:

9.1 Kommunen ska ta större ansvar för hållbarhet inom upphandling

När kommunen upphandlar ska varor och tjänster vara klimatsmarta och kraven på socialt ansvarstagande tydliga. Skadliga ämnen ska fasas ut. Innovationsupphandling ska användas för att driva fram hållbara lösningar och stärka konkurrenskraften hos hållbara och ekologiska företag. Den sociala ekonomin ska utvecklas genom partnerskap med kommunen, exempelvis idéburna offentliga partnerskap.

9.1.1 MÅL: Kommunala upphandlingar ska främja lokala sociala innovationer och miljöanpassade produkter och tjänster. Små och medelstora lokala företag ska ges goda möjligheter att lämna anbud, och idéburna offentliga partnerskap ska utvecklas där det är lämpligt.

9.2 Vi vill förenkla företagandet

Kontakten med kommunen ska vara enkel för småföretagare. Ett företagscentrum för stad och landsbygd ska utvecklas med fokus på hållbarhet och generationsskiftet. Innovationsmiljöer ska ge hållbara idéer, produkter och tjänster möjlighet att växa. Kommunen ska stödja projekt som minskar klimatpåverkan och ge företag, privatpersoner och föreningar bättre förutsättningar för grön omställning.

9.2.1 MÅL: Sänk kommunala etableringskostnader och motsvarande avgifter för företag som ställer om till hållbar eller ekologisk produktion och för nya verksamheter inom hållbarhet.

9.2.2 MÅL: Rikta särskilt stöd till underrepresenterade grupper som vill starta företag, bland annat unga, nysvenskar, kvinnor och arbetslösa.

9.3 Minskade utsläpp

Vänersborg ska följa luftkvaliteten och arbeta förebyggande för att minska hälsoeffekterna av partiklar och andra luftföroreningar.

9.3.1 MÅL: Stöd Vargön Alloys i arbetet med en färdplan mot klimatneutralitet 2035 och verka för att materialhögarna tas bort.

9.3.2 MÅL: Säkra goda bussförbindelser och bygg ut cykelinfrastrukturen.

9.4 Klimatsmarta resor

Alla resor och transporter måste bli klimatsmarta. Möjligheten att ladda elfordon ska öka i kommunen. Då fler och fler skaffar elcykel kommer fler cyklister från längre avstånd att cykelpendla in till centralorten i kommunen. Cykelvägarna ska se till att oskyddade trafikanter kan cykla säkert in till kommunens tätorter. MP är inte emot att folk använder bilen, men MP vill verka för olika resealternativ så att behovet av bilåkning minskar. Vi vill ge människor förutsättningar att förflytta sig hållbart.

9.4.1 MÅL: Bygg väderskyddade cykelparkeringar på strategiska platser och komplettera där det är lämpligt med solcellsdriven laddning för elcyklar.

9.4.2 MÅL: Värna seniorbiljetten med avgiftsfria resor för invånare från 70 år och inför avgiftsfria fritidsresor för barn och unga.

9.4.3 MÅL: Öka andelen hållbara resor. Senast 2030 ska 75 procent av kommunens resor göras med cykel, kollektivtrafik eller gång, med stöd av en särskild gång- och cykelstrategi.

Fördjupning på mp.se/vanersborg:

Företag och hållbart näringsliv: mp.se/vanersborg/politik/foretagande/

Trafik och kollektivtrafik: mp.se/vanersborg/politik/kommunikationer/

10. Minskad ojämlikhet

Jämlikhet gör varje människa fri att förverkliga sig själv och leva sitt liv som hen önskar utan att begränsas av samhällsstrukturer och maktförhållanden. Tillgången till resurser måste fördelas mer rättvist och alla människor ska ha möjligheter att delta i och påverka samhällsutvecklingen.

Jämlikhet innebär att alla ska åtnjuta lika rättigheter och möjligheter att utvecklas oavsett kön, etnicitet, religion, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsidentitet, könsuttryck eller ålder. Frågan om jämlikhet knyter an till alla politikområden. Bland annat utbildning, inkomst och möjligheter att påverka sitt liv och samhället. En politik för ökad jämlikhet måste identifiera och riva hinder för individen att uppnå sin potential. Ju tidigare i livet det sker desto större är chansen att kommunen förhindrar utanförskap och ekonomisk utsatthet.

Utbildning av god kvalitet är en nyckel till att bygga ett demokratiskt samhälle och att främja jämlikhet och jämställdhet. Därför måste skola och barnomsorg aktivt jämna ut orättvisa förutsättningar. Kommunen måste förbättra utsatta barns levnadsvillkor.

Att ha ett arbete att gå till ger både försörjning och socialt sammanhang åt individen. Oavsett om det rör sig om en anställning eller eget företagande är tillträde till arbetsmarknaden en av de viktigaste framgångsfaktorerna för inkludering i samhället. Kommunen måste satsa aktivt på jobbskapande åtgärder som yrkesutbildningar och socialt företagande för de som står längst från arbetsmarknaden.

Ekonomisk utsatthet är en riskfaktor för barns hälsa och för deras resultat i grundskolan. Barn i ekonomiskt utsatta familjer har också sämre tillgång till fritidsaktiviteter. Det behövs ökade resurser till de sämst ställda familjerna för att ge alla barn trygghet och minska klyftorna. Oavsett vårdnadshavarnas ekonomiska och sociala förutsättningar har alla barn rätt till likvärdiga möjligheter att utvecklas. Ekonomisk utsatthet ska inte gå i arv.

Ett viktigt långsiktigt arbete är också att bryta bostadssegregationen med en medveten bostadspolitik som blandar upplåtelse- och boendeformer inom bostadsområdena. Resurssvaga individer och familjer måste ges tillgång till överkomliga lägenheter av tillräcklig storlek. Alla barn som växer upp behöver möjlighet till enskildhet, studiero och god sömn.

Hinder för personer med olika funktionsvariationer att delta i samhället på alla nivåer ska rivas. Det är ett arbete som måste ske i alla kommunens verksamheter. Digitalisering ska öka individens tillgång till och delaktighet i samhället, oavsett funktionsvariation, ålder eller ekonomiska förutsättningar. Digitaliseringen ska inte exkludera eller diskriminera.

Miljöpartiet de gröna i Vänersborg vill:

10.1 Inkluderande kommun

10.1.1 MÅL: Öka resurserna till anpassning och hjälpmedel som gör det möjligt för personer med funktionsnedsättning att vara delaktiga i samhället.

10.1.2 MÅL: Genom att föra ihop förskolor och studentboenden med äldreboenden kan ålderssegregationen brytas så att möten skapas mellan generationerna.

10.2 Kulturfrämjande kommun

Vi vill förbättra tillgången till kultur och fritidsaktiviteter för barn och unga. Stimulera alla barns deltagande i kultur- och fritidsaktiviteter

10.2.1 MÅL: Främja möten mellan människor genom temalekplatser, besöksmål och mötesplatser i fler stadsdelar och orter.

Fördjupning på mp.se/vanersborg:

Jämlikhet i hela Vänersborg: mp.se/vanersborg/politik/jamlikhet/

11. Hållbara städer och samhällen

Över hela världen flyttar allt fler människor in till städerna. Vänersborg ska vara en miljövänlig, mänsklig och levande stad med livskvalitet och lika rättigheter för alla. Kommunen ska planera transporter, byggande och boende med långsiktighet och kretsloppstänkande. Alla ska ha samma möjlighet till ett gott liv, oavsett var vi föds eller bor.

Vi vill planera och bygga Vänersborg så att det underlättar olika människors vardag. Hållbar stadsutveckling bör särskilt ta hänsyn till kvinnors och flickors behov, men också till personer med funktionsnedsättning, barn, och äldre människor. En stad som är bra för barn är bra för alla.

Rättighetsperspektivet och rätten till bostad är en viktig fråga. Vi ska bygga Vänersborg varierat och blandat, och skapa social hållbarhet genom bland annat fler bostäder med lägre hyror, kollektivboenden och fler gemensamma ytor.

Allt som byggs i Vänersborg ska tillföra sociala värden och nya ekosystemtjänster. Parker och grönområden är bra exempel på det som kallas ekosystemtjänster. De bidrar inte bara till värdefull rekreation, utan renar också luft och vatten, reglerar temperatur, tar upp nederbörd och dämpar buller. Vi vill värna ekosystemtjänsterna i all stadsplanering och allt byggande.

Våra nyckelord är småskalighet och närproduktion när det gäller mat, energi och kretslopp. Stad och landsbygd är beroende av varandra.

Det ska finnas goda möjligheter att leva och verka på landsbygden i Vänersborg kommun. Planering av nya områden ska i första hand ske på redan exploaterad mark. Byggandet ska göras yt-effektivt, klimatsmart, energieffektivt och utan skadliga kemikalier. Produktiv åkermark ska värnas. Den är viktig för den framtida livsmedelsförsörjningen. Matjorden ska skyddas från föroreningar som tungmetaller och mikroplaster.

Behovet av transporter ska minskas och det ska vara lätt för människor att mötas. Vi vill minska människors beroende av bilen genom att satsa på klimatsmarta transporter och ändra sättet kommunen stadsplanerar. När färre är beroende av bilen och fler resor sker med kollektivtrafik, cykel och till fots får Vänersborg renare luft, bättre hälsa, en mer attraktiv stad och nya möjligheter att resa på landsbygden.

I Vänersborg ska det alltid finnas plats för kreativitet. Kulturlivet ska vara fritt och tillgängligt, människor ska inkluderas och barn och unga ska ha möjligheter till en meningsfull fritid. Kulturarvsinstitutionerna ska bevaras och utvecklas för att fler medborgare ska få ta del av kommunens historia.

Det ska vara enkelt och roligt att leva hållbart i Vänersborg kommun. I utvecklingen av en hållbar stad är den kommunala organisationen viktig.

En grundbult i all planering är en bra dialog med medborgare och näringsliv. Olika aktörer ska samarbeta kring hållbart byggande och hållbar planering av till exempel bostäder, parker och torg, smarta transporter, effektiv återvinning och säkrare kemikaliehantering.

Digitaliseringen och delningsekonomin är viktiga verktyg för att möjliggöra en hållbar livsstil för alla Vänersborgare.

Miljöpartiet de gröna i Vänersborg vill:

11.1 Bygga hållbart samhälle

Kommunen ska bygga fler bostäder som människor har råd med och ställa sociala och ekologiska krav när kommunal mark upplåts. Vi vill pröva nya boendeformer, bland annat små bostäder, husbåtar och bostäder kopplade till energigemenskaper. Bostadsplaneringen ska göra Vänersborg mer motståndskraftigt vid klimatkriser och andra störningar.

11.1.1 MÅL: Öka andelen innovativa boendeformer, exempelvis småhus och husbåtar, gärna med off-grid-lösningar eller energigemenskaper.

11.2 Kommunens framtida infrastruktur

Den fysiska planeringen ska minska behovet av bilresor och göra det enklare att gå, cykla och resa kollektivt. Fler bilfria gator ger bättre stadsmiljö och mer plats åt människor. Väderskyddade cykelparkeringar med säkra låsmöjligheter ska byggas, och cykelnätet ska fortsätta att knyta samman tätorter och landsbygd. Stationsnära lägen ska förtätas för att stärka befintliga stationssamhällen.

11.2.1 MÅL: Bygga fler väderskyddade cykelparkeringar på strategiska platser i kommunen.

11.2.2 MÅL: Frigör yta i stadsrummet för grönska, möten, gång och cykling genom bilpooler, laddinfrastruktur och mer samlad parkering.

11.3 Utveckla social och hållbar stadsplanering

När kommunen planerar byggprojekt som bostäder och infrastruktur ska social hållbarhet värderas och vägas in i planerna. Kulturplanering ska användas som princip i stadsplaneringen. Det innebär att stadsplaneringen ska föregås av lokal omvärldsanalys. Öka den biologiska mångfalden i den bebyggda miljön. Göra all samhällsplanering och kommunal service jämställd. Den kommunala verksamheten ska vara jämställdhetsintegrerad, både i förvaltningar och bolag. All samhälls- och stadsplanering ska genomsyras av ett jämställdhetsperspektiv, kommunens service ska vara likvärdig för alla kommunmedborgare oavsett könsidentitet. Könsuppdelad statistik ska alltid redovisas där det är möjligt för säkerställande av jämställdheten. Bygga överkomliga bostäder och minska trångboddhet. Boende är många gånger ett hushålls enskilt största utgift. Därför är det viktigt att kommunen bygger hyresrätter som boende, oavsett inkomst, har råd att bo i. Kommunen ska redan i översikts- och detaljplaneringen för nya bostadsområden ha fokus på olika boendeformer. Förtätning kan användas som metod för mer blandade boendeformer och ägandeformer i befintliga stadsdelar. Genom att se till att det finns större lägenheter till överkomliga hyror kan trångboddhet motverkas.

11.3.1 MÅL: Skapa mer parkyta, plantera fler träd och använd grönska på fasader och tak i den byggda miljön.

11.3.2 MÅL: Öka kommunens areal av ängsmark för att stärka den biologiska mångfalden.

11.3.3 MÅL: Konsekvensanalyser ska göras i planeringsstadiet av större projekt ur ett jämställdhets- och trygghetsperspektiv.

Fördjupning på mp.se/vanersborg:

Stadsplanering och stadsmiljö: mp.se/vanersborg/politik/stadsplanering-och-stadsmiljo/

Bostäder som människor har råd med: mp.se/vanersborg/politik/bygga-och-bo/

12. Hållbar konsumtion och produktion

För att ställa om till en grön ekonomi och för att nå en hållbar utveckling i Sverige och i Vänersborg krävs hållbara konsumtions- och produktionsmönster. Varor och tjänsters negativa påverkan på klimat, miljö och människors hälsa måste minskas. Därför måste produktionen använda resurser effektivt, ta hänsyn till ekosystemtjänster och minska omgivningens påverkan från farliga kemikalier.

Omställning till en grön ekonomi innebär inte bara miljöfördelar utan även sociala och ekonomiska fördelar. Satsningar på hållbara konsumtions- och produktionsmönster ställer krav på innovation och en mer cirkulär ekonomi. Det resulterar i ökad konkurrenskraft, näringslivsutveckling, ökad sysselsättning och förbättrad hälsa. Dessa satsningar kräver en rad verktyg och åtgärder, på olika nivåer och genomförda av olika aktörer.

Många moderna konsumtionsvaror är tillverkade av ändliga resurser och ibland av skadliga ämnen. Tas de inte om hand på ett ansvarsfullt sätt ökar risken att både hamna i allvarlig råvarubrist och att smutsa ner planeten. Vänersborgarnas konsumtion ökar mer och mer för varje år. Det sliter hårt på naturresurserna. Om alla världens människor konsumerade likt oss kommer planetens resurser inte räcka till - de räcker inte ens till idag.

Idag är det svårt att göra rätt. Ofta kostar det mer, kräver stort egenansvar att läsa på och ställa krav för att välja den produkt eller tjänst som är bättre för miljön och klimatet. När något går sönder är det både dyrt och svårt att få något lagat. Tyvärr lönar det sig ofta att köpa nytt och slänga det som skulle kunna få nytt liv.

Nya förutsättningar för aktiv återvinning och återbruk av avfall måste skapas så att människor uppmuntras att laga det som är trasigt. Kreativt återbruk, så kallad "upcycling", ska uppmuntras. Det innebär att föremål får helt nya funktioner, istället för att sönderdelas och stöpas om. Därför behövs mötesplatser som erbjuder Vänersborgarna tillgång på verktyg eller kunskap de saknar. Det avfall som framställs ska ses som en del av råvarukedjan, särskilt inom kommunens verksamheter. Allmänhet och företag ska erbjudas att återanvända föremål och material för produktion eller att på andra sätt ge det nytt liv.

Att ställa om till hållbar konsumtion är en fråga om kunskap, för både privatpersoner, offentliga verksamheter och näringsliv. Kommunen ska tillhandahålla tjänster som ger information om hur hållbar produktion och konsumtion kan och bör se ut. Kommunen kan också skapa möjligheter och underlätta för invånarna att själva producera både livsmedel och energi.

En stärkt naturturism med bättre information och fler besöksmål kan få besöksnäringen i Vänersborg och övriga länet att växa och bli mer hållbar. Vänersborgare och besökare ska uppmuntras att konsumera upplevelser och tjänster framför köp av prylar.

En attraktiv innerstad som erbjuder mötesplatser, kulturinslag och ett mervärde är viktig för cityhandeln. Genom att få människor att trivas i stadskärnan kommer affärsverksamhet och service där att stå sig bra i konkurrensen med externa handelsområden.

Vänersborg kommun ska vid upphandlingar ställa krav på ansvar för klimat och social hållbarhet. Det bidrar till att stimulera marknaden i hållbar riktning. Genom medveten upphandling kan kommunen skapa alternativ till fortsatt användning av giftiga ämnen och material som är skadliga för människor och natur.

Miljöpartiet de gröna i Vänersborg vill:

12.1 Underlätta återvinning, återbruk och delande

Kommunen ska göra det lättare att återvinna, återbruka och dela genom återbrukscentrum där allmänhet och företag kan ta till vara användbara föremål. Cykel- och bilpooler ska uppmuntras. Fritidsutrustning ska finnas att låna, exempelvis genom Fritidsbanken, och det ska finnas mötesplatser för återbruk och lagning. Kommunala upphandlingar ska främja lokala sociala innovationer samt miljöanpassade produkter och tjänster.

12.1.1 MÅL: Skapa omställnings- och återbrukscentrum vid kretsloppsparken.

12.2 Arbete med klimatsmart vardag

Arbetet med en klimatsmart vardag ska utvecklas och nå alla vänersborgare. Kommunens webbplats ska ge lättillgänglig information om hållbara val, minskad konsumtion och så kallad nudging. Kommunala verksamheter som skolor, äldreboenden och annan service bör miljömärkas så att medborgarna kan göra medvetna val. Miljöguider ska kunna ge råd om hållbara kontor, bostäder och verksamheter.

12.2.1 MÅL: Kemikaliesanera och plastbanta alla kommunens verksamheter. Kommunen ska aktivt undvika onödiga förpackningar.

Fördjupning på mp.se/vanersborg:

Upphandling, återbruk och hållbar konsumtion: mp.se/vanersborg/politik/upphandling/

13. Bekämpa klimatförändringarna

De pågående och snabbt accelererande klimatförändringarna äventyrar människans framtid på jorden. Redan idag påverkar de oss lokalt. Vi måste agera omedelbart för att bekämpa klimatförändringarna och deras konsekvenser. Enskilda initiativ som städer och kommuner tar kan få genklang över hela världen och bli förebilder. Miljöpartiet vill att Vänersborg kommun ska bli en sådan förebild.

Klimatförändringarna påverkar inte bara enskilda människors liv, utan även den globala ekonomin och överlevnaden för hela nationer. Trots all kunskap om detta fortsätter utsläppen av växthusgaser att öka. En stor andel av utsläppen kommer från sättet vi utvinner, omvandlar och använder fossil energi. Vänersborg kommun är en mycket liten pusselbit i den globala klimatomställningen, men vi ser ändå vikten av att gå före och visa vägen.

All kommunal verksamhet ska ha en plan för att hantera klimatförändringarna. Samhället behöver redan idag förbereda sig på extremväder som ökad nederbörd, värmeböljor och torka, och på allt fler klimatflyktingar. Kommunen ska ha goda resurser för det arbetet. Klimatförändringarna behöver vägas in i planering och byggnation. Både nybyggnation och befintliga byggnader ska klimat anpassas.

Genom produktion av mer lokal, förnybar energi minskar klimatpåverkan. Här i Vänersborg ska vi snabbt bygga ut solcellsparker och fastighetsnära elproduktion på tak och väggar. Samhälls- och stadsplaneringen ska leda till färre resor och transporter. De mest klimatpåverkande sätten att resa ska vara dyrast.

Energianvändningen i bostadssektorn ska minska genom ökade krav vid nybyggnation och renovering av det befintliga bostadsbeståndet. Det ska vara lönsamt och enkelt för privatpersoner att bygga energieffektiva hus och att investera i solceller. Vänersborgarnas materiella konsumtion ska minska, till förmån för återanvändning och upplevelser istället för prylar.

Ett framgångsrikt klimatarbete kan bidra till bland annat tryggad livsmedelsförsörjning, rent vatten, hållbart nyttjande av naturresurser och ekosystem, mänsklig säkerhet, jämställdhet och hälsa. De klimatsmarta valen ska vara de enklaste. Vänersborgarna ska få kunskap och stöd i att leva så att utsläppen av växthusgaser per person snarast minskar till en globalt hållbar nivå. Våra barn ska få verktyg att leva ett klimatsmart, hållbart liv genom undervisning i förskolan och skolan.

Miljöpartiet de gröna i Vänersborg vill:

13.1 Transport- och logistiknäringen i regionen ska på sikt vara helt klimatneutral

Samordningen av gods- och varutransporter ska öka i centrala Vänersborg. Användningen av teknik för resfria möten ska öka.

13.1.1 MÅL: Avveckla kommunens ekonomiska engagemang i Fyrstads flygplats.

13.1.2 MÅL: Utveckla Vargöns station och verka för tågstopp i Frändefors.

13.1.3 MÅL: Verka för en järnvägsanslutning till Båberg för en intermodal terminal där gods kan flyttas mellan väg och järnväg.

13.2 Förstärka klimatarbetet i kommunen

Det ska finnas tydliga mål för energieffektivisering och 100% förnybar energi i kommunens verksamheter. Upprustningen av kommunens bostadsområden ska ha stort fokus på energieffektivisering samt minskad klimatpåverkan, se även den beslutade klimatstrategin för kommunen.

13.2.1 MÅL: Kommunens upphandling av varor och tjänster ska vara klimatneutral till 2030.

13.3 Anpassa kommunen till ett förändrat klimat

Utifrån kommunens risk- och sårbarhetsanalys ska aktuell plan finnas för att hantera framtida klimatförändringar och ligga till grund för klimatanpassningsarbetet. Arbetet ska ledas av en klimatanpassningssamordnare. Stadsplaneringen ska ta stor hänsyn till klimatförändringar. Grönytefaktor ska användas vid bygglovsprocesser.

13.3.1 MÅL: Säkra heltidsresurser för kommunens strategiska klimatarbete och inrätta en klimatrådgivare som hjälper invånare och företag att ställa om.

13.3.2 MÅL: Säkra vattenreglering och jordbrukets vattenförsörjning genom fler våtmarker och dammar.

13.3.3 MÅL: Öka motståndskraften mot skyfall, översvämningar, värmeböljor och andra klimatförändringar genom att prioritera åtgärder där riskerna är störst.

13.3.4 MÅL: Använd grönytefaktor och riktningen 3-30-300 i planeringen för att säkra träd, grönska, skugga, närhet till natur och blågröna stråk.

Fördjupning på mp.se/vanersborg:

Klimat och beredskap: mp.se/vanersborg/politik/klimat-och-miljo/

Cykelvänlig kommun: mp.se/vanersborg/politik/cykelvanlig-kommun/

14. Hav, sjöar och marina resurser

Vi ska bevara och nyttja haven, sjöarna och de marina resurserna på ett hållbart sätt. Vatten är en förutsättning för liv. Att säkra tillgången på dricksvatten och värna biologisk mångfald i våra marina miljöer går hand i hand. Våra vattendrag är en viktig resurs för rekreation, gröna näringar som naturturism och ett ekologiskt hållbart fiske. Vattnet ingår i ett globalt kretslopp och hur vi agerar lokalt påverkar hela planeten.

Vi vill skydda Vänersborgarnas vatten. Kontrollen av Väterns vattenkvalitet ska ha hög prioritet eftersom det är kommunens största vattentäkt. Området kring Vätern har ett stort rekreativt värde och här finns dessutom höga biologiska värden i form av växtlighet och djurliv. Fisket i Vätern är en viktig lokal näring.

Våra vatten får fortfarande ta emot stora mängder föroreningar och utsläpp. Att tillskapa ett vattenskyddsområde runt Vätern är en självklarhet. Det vatten som rinner genom odlingslandskap och förbi industriområden måste också renas innan det når större vattendrag. Detta bör i större utsträckning ske i fler lokalt anlagda våtmarker och synliggjorda vattendrag. Viktiga våtmarker i kommunen ska fortsätta att skyddas och utvecklas.

Kommunen ska ligga i framkant när det gäller teknik för rening av avloppsvatten vid reningsverket. Vätern tar idag emot utsläpp av läkemedelsrester, som kan orsaka beteende- och reproduktionsstörningar hos levande organismer, och bidra till multiresistenta bakterier. Här finns även rester av bekämpningsmedel, tungmetaller och mikroplaster. Därför vill vi investera i fler metoder för rening.

Många fiskbestånd är överutnyttjade och behöver få möjlighet att återhämta sig. Kommunen ska därför ställa tydliga hållbarhets- och spårbarhetskrav när fisk och skaldjur upphandlas till kostverksamheten. Fisket ska hålla sig inom långsiktigt hållbara nivåer och hänsyn ska tas till förutsättningarna i olika vatten och regioner.

Miljöpartiet de gröna i Vänersborg vill:

14.1 Värna den biologiska mångfalden i Vänern och andra sjöar

Värna Vänerns och kommunens övriga vattens biologiska mångfald. Anlägg nya våtmarker och säkra befintliga. Vid upphandling av fisk och skaldjur ska kommunen ställa krav på hållbara bestånd och god spårbarhet. Kommunen ska stödja lokala aktörer som utvecklar hållbart fiske och minskade utsläpp.

14.1.1 MÅL: Stöd hållbart fiske och stärk den biologiska mångfalden i Vänern och andra vatten.

14.1.2 MÅL: Säkerställ fiskvandring för bland annat lax, ål och gädda vid vattenkraftverk och bevaka omprövningen av tillstånden.

14.1.3 MÅL: Stärk jordbrukets vattenförsörjning genom våtmarker, dammar och aktiv kommunal samverkan.

Fördjupning på mp.se/vanersborg:

Kretslopp, vatten och Vänern: mp.se/vanersborg/politik/kretslopp-och-vatten/

15. Ekosystem och biologisk mångfald

Vi människor är en liten del av naturen och ekosystemen på jorden. Vår ekonomi, vårt välbefinnande och hela vår överlevnad är helt beroende av de ekosystemtjänster som naturen förser oss med. De ingår sällan i ekonomiska kalkyler, men vi skulle inte klara oss utan dem. Därför är att skydda, återställa och bruka ekosystemen hållbart en självklar solidaritetshandling mot människor, naturen och kommande generationer.

Ekosystemtjänster är funktioner i naturen, som att vilda insekter pollinerar växter, att vatten renas och regleras, att kretsloppen fungerar för viktiga ämnen som kol, kväve och fosfor, att bördig jord bildas och att det finns fisk i haven och träd i skogen. En växande kommun som Vänersborg måste utvecklas i samklang med ekosystemtjänsterna.

Vänersborg kommun är en markägare med stora innehav av både jordbruksmark och skog. Vi vill säkerställa att jordbruksmarken brukas ekologiskt och hållbart. Kommunens skog ska brukas hyggesfritt eller inte alls, för att värna livsmiljöerna för de växter och djur som lever där.

Produktiv jordbruksmark är globalt sett en bristvara. I Vänersborg kommun är det största hotet mot jordbruksmarken exploatering. Där staden breder ut sig över tidigare jordbruksmark förloras möjligheten till lokal livsmedelsproduktion. Vi ser hellre att staden förtätas och åkrarna fredas. Förtätning får dock inte ske på bekostnad av grönytor i staden. Träd och grönytor måste skapas och bevaras för att ge skugga, buffring av regnvatten och levnadsmiljöer för djur som fåglar och insekter.

I ett oförutsägbart klimat blir det än viktigare att utnyttja grönstrukturens förmåga att ge skugga vid torka och buffra vatten vid skyfall. Smarta ny- och ombyggda gator kan kombinera regnvattenhantering med träd och planteringar som ger bättre luft- och stadsmiljö. Gröna fasader och tak ger både smart hantering av regnvatten och livsmiljöer för insekter och fåglar. Stadens innergårdar ska göras grönare för att öka den biologiska mångfalden i staden. Vi vill också att fler ytor ska upplåtas till stadsodling.

Miljöpartiet de gröna i Vänersborg vill:

15.1 Förbättra möjligheter för småskalig odling

Varje tätort i kommunen ska ha fler odlingslotter. Kommunens öppna ytor och åkrar ska anläggas i större utsträckning till odlingsmarker, med tillgång till gemensamma odlingsredskap. Marken ska alternativt arrenderas ut till odling för självhushållning. Kommunen ska ge stöd till gröna näringar som har fokus på integration mellan människor med utländsk bakgrund.

15.1.1 MÅL: Komplettera kommunal mark med ätbar grönska, exempelvis fruktträd och bärbuskar, och skapa bättre möjligheter till stadsnära odling.

15.1.2 MÅL: Ett regionalt omställningscentrum ska skapas för att stärka landsbygdsutvecklingen och utveckla metoder för kretsloppsodling inom jordbruket.

15.2 Verka för ett hållbart skogsbruk

Kommunens skogar ska förvaltas med hyggesfritt skogsbruk som grundnorm. Naturvärden, friluftsliv, skolskogar och människors upplevelser ska väga tungt. Kommunen ska samtidigt genomföra naturvårdsstrategin och steg för steg ge fler värdefulla naturområden ett långsiktigt skydd.

15.3 Öka den biologiska mångfalden i den bebyggda miljön

Kommunen ska skapa mer parkyta, plantera fler träd och använda grönska på fasader och tak. Outnyttjade ytor kan bli ängsmark, och fastighetsägare ska uppmanas att skapa fler grönytor på innergårdar. Kommunal biodling kan bedrivas inom vuxenutbildnings- och arbetsmarknadsåtgärder. När staden växer ska gröna passager med gång- och cykelbanor knyta samman områden för både människor och djur.

15.3.1 MÅL: Arbeta för ett långsiktigt skydd av Lillån och Önafors och gå vidare med övriga utpekade områden i naturvårdsstrategin utifrån naturvärden, hot, genomförbarhet och resurser.

15.4 Skydda och utveckla ekosystemtjänster

Vi vill stärka naturskyddet för stadsnära skogar och andra naturområden. Förlusten av ekosystemtjänster ska alltid värderas vid kommunal och privat exploatering. Skador ska i första hand undvikas och, när det inte är möjligt, överkompenseras genom exempelvis plantering och restaurering av skadade ekosystem.

15.4.1 MÅL: Värdera förlusten av ekosystemtjänster vid kommunal och privat exploatering, undvik skador från början och överkompensera när skador inte kan undvikas.

Fördjupning på mp.se/vanersborg:

Skog, natur och biologisk mångfald: mp.se/vanersborg/politik/miljo/

16. Fredliga och inkluderande samhällen

Fredliga samhällen där människor upplever trygghet och frihet från våld och hot är ett mål i sig, men är också vägen till hållbar utveckling. Lika rättigheter, demokrati och en trygg välfärd kräver att alla Vänersborgare görs delaktiga, tillskrivs makt och ges inflytande över Vänersborgs utveckling. En förutsättning för det är att medborgarna känner trygghet från hot, våld och social utsatthet.

Inga varaktiga framsteg kan nås i ett samhälle utan att minska och förebygga våld, särskilt mot kvinnor och flickor. Våld i alla dess former är ett av de största hoten mot utveckling både på individuell nivå och på samhällsnivå. Ett fredligt samhälle kräver dessutom att människor skapar band till andra i syfte att skapa tillit och ömsesidigt beroende. Ett starkt samhälle finns där människor är trygga och känner sig inkluderade. Där vi tar ansvar för varandra i utsatta situationer.

Vänersborg är en delad stad, där människor lever åtskilda ekonomi och härkomst. Det leder till att många Vänersborgare aldrig träffas och därmed heller aldrig får förståelse för varandras erfarenheter, olikheter och livsvillkor. Otrygghet, kriminalitet och våld göds i samhällen och områden där tilliten till medmänniskor och det allmänna är svag. Brist på framtidsstro och goda livsförutsättningar hos människor riskerar att leda dem in i kriminalitet, drogberoende och i ett långvarigt utanförskap. Det gäller särskilt de Vänersborgare som upplever ett utanförskap till följd av avsaknad av inflytande och makt över såväl sina egna liv som samhällets utveckling i stort. Samhället har ett ansvar att inkludera människor och hjälpa dem in i sysselsättning och till en försörjning.

Patriarkala strukturer och uttryck, såsom våld i hemmet, sexuella övergrepp och hedersrelaterat våld och förtryck, drabbar framför allt kvinnor och flickor. Men även unga män och HBTQI personer drabbas. Samhället måste agera för att deras hälsa, frihet och möjligheter att vara delaktiga i samhället ska säkras.

För att öka tryggheten och bekämpa kriminalitet och narkotikamissbruk måste kommunens arbete samordnas bättre. Kommunen har flera viktiga förebyggande verksamheter såsom Partnerskap Vänersborg och trygghetsvårdar som behöver utvecklas. Samtidigt måste kommunens socialtjänst bli mer närvarande i Vänersborgs större bostadsområden i syfte att stärka människors förtroende och tillit till den. Därför är det viktigt att flytta ut fler socialkontor i bostadsområden, öka det uppsökande arbetet och anställa fler fältassistenter. Det måste bli lättare att få hjälp för sitt eget eller andras missbruk.

Segregationen måste brytas genom att fler mötesplatser skapas. Föreningslivet ska stöttas och användas som ett verktyg att skapa inkludering. För att minska våld i samhället och särskilt våld i nära relationer måste samhället förändra strukturer, normer och beteenden som är destruktiva. Därför ska kommunens verksamheter som

jobbar med unga ta ett större ansvar för att motverka machokultur och verka för positiva könsroller.

Demokrati kräver aktiva och delaktiga medborgare eftersom samhället är till för och skapas av alla. Vänersborg måste förbättra sin dialog med medborgarna och göra det lättare att ta del av och påverka beslut som berör dem. Barn och ungas inflytande ska öka och kommunen ska verka för att unga får rösta tidigare i kommunvalet.

Miljöpartiet de gröna i Vänersborg vill:

16.1 Att ingen utsätts för våld i nära relationer

Ett våldsförebyggande arbete ska bedrivas med fokus på unga män, där de får stöd i att utmana machokulturen och traditionella könsnormer. En positiv mansroll som tar avstånd från machonormen är viktig för att förebygga våld såväl i nära relationer som i samhället i stort. Det förebyggande arbetet med hedersrelaterat våld och förtryck ska stärkas och kompetens kring det ska öka bland kommunens anställda.

16.1.1 MÅL: Stöd våldsutsatta oavsett kön, gärna genom partnerskap med kommunen.

16.1.2 MÅL: Informera tydligare om vilken hjälp som finns för våldsutsatta.

16.2 Alla ska känna trygghet

De personer som varit utsatt för våld ska snabbt erbjudas skydd och omsorg. Alla ska känna sig trygga i kommunen, även på kvällar och nätter. Trygghetsvårdar skapar trygga stadsdelar och bygger relationer med boende. Alla barn och unga ska ha samma möjligheter att utveckla sin kompetens och sitt kritiska tänkande när det gäller användandet av internet och sociala medier.

16.2.1 MÅL: Kommunen ska erbjuda bostad till alla som utsatts för våld i nära relationer genom förtur i bostadskön och samverkan med privata hyresvärdar.

16.2.2 MÅL: Minska kriminaliteten och öka tryggheten genom bättre samordning av kommunens insatser. Stöd nattvandrare och andra frivilliga organisationer.

16.2.3 MÅL: Utveckla en tydlig kommunlots eller ett trygghetscenter där invånare, oavsett ärende, kan få hjälp att hitta rätt.

16.3 Ett levande, inkluderande kulturliv

Medborgardialog är ett viktigt verktyg för demokrati och delaktighet, och ska användas när kommunen planerar inom kulturen.

För att Vänersborg ska bli en hållbar kommun till 2030 måste alla aktörer vara med och bidra till utvecklingen. Kommun, näringsliv, civilsamhälle och även enskilda medborgare kan alla göra skillnad på olika sätt. Och den verkliga förändringskraften uppstår när vi gör det tillsammans.

För att nå målen krävs en ambitionshöjning i kommunens arbete. Vänersborg är en växande kommun med ökande behov av skola, vård, omsorg och bostadsbyggande. De här behoven måste givetvis mötas, men inte på bekostnad av naturens resurser. För att vi ska nå de globala hållbarhetsmålen måste vi arbeta tillsammans på ett klokt och effektivt sätt. Miljöpartiet ser fem viktiga principer som behöver genomsyra arbetet.

16.3.1 MÅL: Kulturaktiviteter och mötesplatser ska finnas i alla stadsdelar och orter.

Fördjupning på mp.se/vanersborg:

Trygghet och demokrati: mp.se/vanersborg/politik/trygghet/

17. Genomförande

Långsiktighet

De politiska beslut som fattas i kommunen ska ta hänsyn till långsiktiga effekter, och värdera både sociala och ekologiska aspekter utöver de ekonomiska. Livscykelanalyser ska användas som verktyg för att besluten ska bli långsiktiga och balanserade.

Barn och ungas perspektiv och deltagande

Barn och ungas perspektiv ska genomsyra alla politiska beslut som fattas. Det är också viktigt att deras makt och inflytande ökar så att de görs delaktiga i frågor som berör deras framtid.

Kunskap och engagemang

En hållbar kommun förutsätter att medborgarna utvecklar en hållbar livsstil. Därför måste deras engagemang stärkas, och det behövs folkbildning kring hållbarhetsfrågorna. Framgången är också helt beroende av att ansvariga politiker prioriterar frågan högt, och de behöver därför god kunskap om Agenda 2030 och de globala hållbarhetsmålen.

Sammanhållen styrning och ledning

Alla större politiska beslut ska värderas utifrån hur de bidrar till Agenda 2030. Hållbarhetsarbetet ska vara fullt ut integrerat i kommunens styrning och ledning och alla chefers ansvar ska vara tydligt. För att hållbarhetsarbetet ska bli effektivt behövs en tydlig och regelbunden uppföljning av hållbarhetsmålen på lokal nivå. Resurser för hållbarhetsarbetet ska finnas i hela kommunens organisation, ända ut på arbetsplatserna.

Samverkan och öppenhet

Ensam är inte stark, och det finns alltid mycket att lära av andra. Därför ska Vänersborg kommun aktivt dela med sig av kunskap och erfarenheter till omvärlden. Vänersborg ska också dra nytta av andra kommuners arbete och ha en god samverkan kring utvecklingsarbetet. Kommunen har också ett särskilt ansvar för att bidra till att olika aktörer samverkar för att skapa ett hållbart Vänersborg - företag, föreningar, ideella organisationer, skolor och enskilda medborgare.

Miljöpartiet de gröna i Vänersborg vill:

17.1 Inspirera till hållbar livsstil

17.1.1 MÅL: Instifta ett lokalt hållbarhetspris som varje år lyfter en person, förening eller verksamhet som har bidragit till ett mer hållbart Vänersborg.

17.2 Effektivisera myndighetsutövningen på miljö

Kommunens miljöarbete ska bli mer proaktivt, rådgivande och uppsökande. Då kan företag, privatpersoner och föreningar få bättre stöd i sina ansökningar, samtidigt som handläggningen blir enklare och effektivare när underlagen är kompletta från början.

17.2.1 MÅL: Ge miljöstrateger, miljöinspektörer och andra berörda yrkesgrupper förutsättningar att arbeta mer proaktivt, rådgivande och uppsökande.

17.3 Fortbilda personal för klimatsmarta verksamheter och beslut

Med kunskap kommer innovation och drivkraft!

17.3.1 MÅL: Utbilda kommunanställda i hållbarhets- och klimatfrågor för att öka kompetensen och höja ambitionen.

Fördjupning på mp.se/vanersborg:

Politik A-Ö: mp.se/vanersborg/politik/